

„EDINOST“

izhaja dvakrat na teden, vsako sredo in soboto ob 8. uri zjutraj.

„Edinost“ stane:

za vse leto gl. 6.—; izven Avst. 9.— gl.
za polu leta „ 3.—; „ 4.50
za četrt leta „ 1.50; „ 2.25

Z „Novičarjem“ vred:

za vse 1-to gl. 7.—
„ pol leta „ 3.50
„ četrt „ 1.75

Posamične številke se dobivajo v prodajalnicah tobaka v Trstu po 5 nov., v Gorici in v Ajdovščini po 6 nov. — „Novi čar“ pa po 2 nov.

EDINOST

Oglasi in oznanila se računajo po 8 nov. vrstica v petih dneh; za naslove z debelimi črkami se plačuje prostor, kolikor bi ga obseglo navadnih vrstic.
Poslana, javna sodbala, smrtnice itd. se računajo po pogodbi.

Vsi dopisi se pošiljajo uredništvu Piazza Caserma št. 2. Vsako pismo mora biti frankovano, ker nefrankovana se ne sprejemajo. Rokopisi se ne vračajo.

Nepošteno, reklamacije in inserate prejema upravništvo Piazza Caserma št. 2. Odprte reklamacije se prosto pošiljajo.

Glasilo slovenskega političnega društva za Primorsko.

• V edincost je moč.

Danes meni, jutri — Tebi!

Povsodi v življenju, a nikjer tako, nego na obzorju političnem, uresničuje se ta mnogopomenljivi rek. Kajti zares: katera politična masa, da tudi videzno še tako krepka, sme se danes ponašati, sme neskrbno vestijo trditi: ona stoji trdno, le njej ne bliža se trenutje, ki jo poruši v prah, ki zdrobi v neznanje atome vse njeno gorostasto poslopje, sestavljeno po neizmernem trudu in v teku dolžih časov in s pripomočki najogromnejših duševnih ter materialnih sredstev?

Ali nimamo dokazov že v zgodovini?

In kaj-li danes?!

Kakor gorovje oblakov, kot blesteče se palače, sezidane ob zlatem dvoru nebeškega solca iz puhlega sopara — tako izpreminjajo podoba svojo in gorostastnost in slavo naredbe človeške politike na zemlji: danes velečastno, mogočno, velikanako, — jutri neznanje, ničevno, — prazno!

To je večno prenovljanje, presnovljanje para — podobe izginevajo, a ostaja — par!

In mi?

Nas li zamore obiti globoka srčna tuga, videče kako „zmaguje“ naš sovrag, kako jemlje „posadko za posadko“ v domovini naši in se veseli — prav pobalinsko veseli — svojih skoro da v mračni duševni pijanosti doprjetih činov?

Bratje — predno jutri zvon zapoje, zagrmeti utegne na kup vsa ta tuja zmaga, vsa ta njih slava in ondi, kjer se dviga danes zlata njihova palača, zgrajena iz sopara bahate domišljije — kipelo bode v solnce le še nekaj dima in pa megle tužne!

Toda proč z oblaki — proč s podobami in resno čelo v dlan: imamo mi Slovani v istini povoda javkati in se tožiti? Ne! Nikdar!

Ozrmo se samo po vesoljnem svetu okrog! To moramo mi Slovani, kajti ne zadostuje nam, obratiti pozornosti jedino le na mali oddelek velike slovanske dru-

žine, na oni oddelek, ki je iz mej vseh v najneugodnejši poziciji — v oddelek slovenski. Ampak naloga nam je, imeti oko odprto na vse strani: le tedaj zamoremo vapošno delovati, le tedaj je pogum naš pravi!

Ozrmo se toraj v vesoljnost in motrimo jastrebovim očesom dogodke, snujoče se tajnim potem okolo nas. In prepričamo se, da vse to vrvenje govori za konečno rešitev avstro-slovenskih rodov!

Čudoviti glasi so to — človeku pretresajo srce z rajsko radostjo in svetim strahom — a kdo jih čuje? Komu je možno poslušati nebeško harmonijo pesmi „o rešitvi avstrijskih Slovanov“ iz stoletne njihove sužnosti? — Le onemu, ki sluša pazno, komur ni sluh omoten po malenkostnih nevrednih bojih v svojem tužnem oddelku; le-ta opazuje, le-ta sluti, kako se bližajo dnevi, ko bode zagrmelo se zlatega prestola doli do tlačiteljev naših: „Stoj!“ — Stoj, do tu in ne — dalje!

Kajti ondi gori, okoli zlatega solca prestola avstrijskega jelo se je jasni, izpoznanje pravih prijateljev ljubljene dinastije posijalo je žarečim svitom na sodni stol pravice in prvi odsev te zarje zablisljal je v izjavah ministra Kalnokyja — sicer blede, slabotni žarek, ki se je previdno ukral od solca pravicoljubnosti, a ki kaže izvor svoj in namen!

In glejte bratje, v istem svitu, v tej luči resnice pokazale so se ob jednom tudi temne pošasti izdajstva in ostudne zavisti: neprijatelji Avstrije in njeni odsovrastva do vsega avstrijskega napolnjeni duhovi beže, preklinjajoč pred svitom prava, zakrivajoč izdajsko lice svoje, baš kakor bodo zakrivali svoj obraz levičarji na sodni dan pred obličjem nebeškega sodnika!

In to, bratje, — to niso zgolj manevri, kakor se trdi od mnogih, zlasti pa nemških strani, to ni zgolj prazno besedičenje diplomatsko!

Naj se tolmačijo govori merodajnih mož tako ali tako, — gotovo je samo, da jim na jezik ne polaga besedij le prazna

šala zvijače diplomatske, marveč da govore pod težko silo razmer državnih, pod mogočnim pritiskom fakt — fakt, ki se ne da nič več tajiti!

Da! mogoče je, da oni možje le premanogokrati govore zoper lastno mišljenje, zoper lastno politično prepričanje, a moč dolžnosti, služeči svoji državi, jih neizprosno tira tudi do izjav, ki morda nimajo odmeva v lastnem njihovem srci.

In iz tega nam je vidno posnemati, da je vreme postalo nam ugodnije, ugodnije recimo, nego kedaj poprej, odkar je čimo pod pestjo protivnikov naših. In to nas navdaja s tolažbo.

Ali pak ni nastopila že skrajna doba, da dohodemo konečno pomoči od zgoraj?

Ali mar ne prestopa močna protislovenska trojina: German-Madjar-Italijan — že skrajne meje politične dostojnosti proti nam? Ali ni prirastlo kruto njihovo nadvladanje do onega vrhunca, kjer je konec potrpežljivosti? Ali niso postale razmere med nami in našimi nasprotniki tako opasne, da je treba že skrajnega premaganja, da se ne pripetijo čini, kakoršne bi morali obžalovati? Vprašajmo sovraga, ako ni to želja njegova? — A odgovorimo mu, da smo mi previdnejši, nego si želi on — da so previdnejši najvišji krogi vlade, ker oni smatrajo za skrajno dobo, poseči vmes, bodisi v interesu države, katere mnogoštetni faktor je Slovan, bodisi tudi iz zgolj človekoljubja, da zabrani mogočnim poveljem nadaljno krivico.

A tudi nam samim nalaga politična dolžnost baš v sedanjih dneh največji diplomatski takt, največjo zmernost in dostojnost, sedaj, ko je boj najhujši, a ko se nam približuje trenotek rešitve.

Nikar se bati, da bi s treznostjo in resnim zanikanjem vsakršne burškozne politike škodovali svoji stvari! — Nasprotno! Baš ono divje atilsko vrenje, baš ti silni navalji, s kakoršnim „prodirajo“ nasprotniki naši, podobni so slamatnemu plamenu, ki ugasne, ko izplapoli — naša moč bodi mirna, stalna in samozavestna,

Seveda tajnost v dijaški družbi je prav toliko mogoča kot nedolžnost med vojaki.

„Meni je pisala sestra, ki se pozna s „tisto“ v G., da je nedavno videla oba v mestnem vrtu. Ona si je otirala solzne oči, on se je pa držal resno kakor pri spovednici. Stvar sama mora biti toraj taka-le: Pred leti je ostavil on njo, zdaj se pa kesa. Rad bi popravil zmoto, pa ne gre tako po čistem. Ko sem bil v prvi in drugi šoli, pomnim še, da sem jo videl. Seveda, kaj mi je bilo tedaj znano o takih rečeh, ki mi še danes niso dosti mari. Toliko vam rečem; če pa komu ni prav, misli vsak za se in povej potem, če ve bolje.“

Jezični pritlikovec se ozre in ugleda dr. Zornika s Šekspirov pod pazduho. Krenil je okolo vogla proti dijaški družbi. „Pa!“ spolni Irko tovariše. „Ravno kar gre. Šekspira nese, morda najde v „Hamletu“ kakšen „punkt“, s katerim zmoro neusmiljeno...“ Rekši se hudomošno nauradne, tlesne s prsti in ustmi ter odide na lahkem žvižgaje med zobmi arijo: Luna sije!

Ostala družba umolkne. Mimo stopajočega Milana so vsi opazovali natančneje kot navadno. Vsak je hotel najti na njem

kakor skala v morju — politika naša bodi politika zmernosti in odločnosti in v svesti si smemo biti, da se ob njo razbije vse hrumeče valovlje tujega nasilstva!

Danes meni, jutri — tebi!

To bodi naše geslo!

Danes že zmagujejo protivniki Slovanstva na posameznih oddelkih; tu in tam umičejo se celo čete surovemu napadu, a mi stojimo trdno nepremično, jedro armade se ne gani, ako se tudi lupina malo kroji tu ali tam!

V nas živi zavest, da smo političen faktor v Evropi, s kojim ima računati neprijatelj, če tudi tega priznati noče. In ta zavest nam bodi v zaslobmo vsikdar, kadar pridere naval sovražni!

Ne plašimo se trenutnih zmag krivičnega nasprotnika, ki nas črti zgolj zavoljo tega, ker smo mejnik, njegovi strategični poželjivosti, mejnik, ob kateri zadeva s svojo nogo. Ne plašimo se, marveč veselimo se prenenaglosti njegove, ki ga v omami tira do gotove pogube — glejmo ga mirnim očesom, kako se podaje na nevarna mu pota, ne vedoč, da zija za njim in pred njim propad! — Zeupno zrimo v svitlo obličje naše zvezde, ki že stoji visoko na obzorju in stisnimo se v tesni krog bratinstva!

Resni časi so nastopili, — zares, a „resni“ ne samo za nas Slovane, marveč, in to še mnogoveč za ostale narode evropske; bližajo se trenutki, ko bode treba razvozlati gordični vozelj, katerega je zvila špekulativna politika bivšega ministra pruskega.

Ali pri tej borbi mi Slovani nismo jedini, koje ima navdajati strah — marveč baš naši nasprotniki so, ki se treso najboljše — naši nasprotniki iz vseh treh taborov, oni so, ki se tresejo pred trenutkom zasluženega plačila in baš ta njihov strah je pojav njihov mrznje do nas, njihove krivice nad nami po onih pokrajinah, kjer se slučajno čutijo močnejše.

Tega si bodimo v svesti in ne bode nas strah!

kako posebnost. Potem so se tropoma razšli.

Nekaj mesecev prej je bil Milan — sedaj že par let profesor-doktor — zastran nove knjige pri tiskarju v G. Hoteč govoriti z nekim stanovskim tovarišem čakal je pred zavodom jednajste ure, da se zgrne mladina na prosto. Nekoliko krat je že stopal gori in doli po dolgi ulici, ko ga areča šolaki sluga in mu pove, da je omenjeni profesor bolan. Treba ga iskati doma. Dognavši, da ni nevarno bolan, sklene ga obiskati po kosilu. Sedaj se obrne v mestni vrt, da se tam navzije pomladnega zraka, krepčalnega pogleda v ljubko zelenilo. Sto in stokrat je že stopal po teh gredicah, lovil in podil se je po njih že dijak, tu je pozneje stepal latinske in grške klasike. Sleharni kot, sleharni grmiček ga je opominal Virgilija ali Ovida, Aleksandra ali Cicerona, Odiseja ali Cezarja, Homera ali pa Tacita. Nobena stvar se mu ni zdela nova in vender toliko spominov, tako dolga vrsta podob: od poskakajočih distihov pa vse do „prve konjugacije“.

(Dalje prih.)

PODLISTEK.

Avgusta.

Izvirna novela. Spisal Ivo Tržič št.

III.

(Dalje.)

„Dobro, dobro!“ doni mu pohvala z vseh strani, zato vzpodbujen nadaljuje:

„Tudi zapustila ga ni.“ (Mrmranje v družbi.) „Meni verjemite,“ reče bolj ognjevito. „Če bi ga bila zapustila, brali bi bili že davno v kakem leposlovnem listu novelo ali celo roman, kjer bi bila „njej“ odločena gotovo zadnja uloga. Vse njeno dejanje in nehanje bi se ne ločilo mnogo od Sokratove Ksantipe. Gospoda, tako sem jaz pogodil stvar. To pa veste, da do letos nismo dobili še nič sličnega pod zob iz naših literarnih jasi. Pa vi govorite! Dr. Zornik bi jo bil uganil in zdelal. Pesnikova osveta je huda. Veste, kako pravi Heine:

„Kennst du die Hölle des Dante nicht, Die schrecklichen Terzetten?

Wen da der Dichter hineingesperret, Den kann kein Gott mehr retten.“ —

Vsi obmolče.

Med pogovorom se jim je pridružil tudi mali osmošolec Irko, ki je imel navadno povsod zadnjo besedo. Nekdaj je slučajno ponočeval s tovariši. Ker so bili prepoznani in se nekaj besedili med seboj, zjedli so se z mestno stražo. Stražniki so jih hoteli spraviti na varno. Ko so jih dohiteli, oglašali se nekaj korakov za njimi Irko, ki se je skrtil menda iz strahu v nek kotiček: „Ne boste nas ne!“ Vpil je pa tako hudo in tako prestrašeno, da so mislili stražniki, Bog ve, koliko jih je še zadaj. Pustili so prve in se vrnili iskat potuhnenecov. Kje je bil že tedaj Irko? — Butnil je v vrata, zaklenil za seboj in v jedni sapi je bil pod odejo.

Naslednji dan so se vsi smijali, da jih je otel najmanjši ne s svojo hrabrostjo, marveč s tem, ker je hotel imeti tudi tukaj zadnjo besedo.

„Prav govoriš,“ reče maliček in pogleda svojega tovariša v oči kakor izpred cerkve na turnsko uro ter dostavi: „Midva veva, ne da?“

„Pa ti povej, no Irko!“ silijo vanj sošolci.

„Bodem povedal, toda ostati mora tajno, veš ti, Mišo, da ne bodiš vohunil.“

Krepko stojmo se zastavo v levi — mi zavedni Slovani!

Ne strahimo se i izdajic nezavestnih!

Mnogo še jih je med nami, dá: premnogo, kojim ni za svobodo naroda. — To so politični kretenci, odrašeni otroci brez uma, brez zavesti! — To so oni žalostni čmrliji v čebeljniku našem, kojim ne velja beseda domača toliko, kot tuji — denar; to so ono orodje, čegar se še — žal! poslužujejo sovragi proti nam, to je zmes naroda, to so brezumna bitja, ki se dajo kupiti za juževski groš in se rajše vpregajo v jarem izdajstva in hlapčevstva, nego da stoje na naši bojni strani. To ni naš rod, to je plevel, nevreden slovanskega imena, to je slabotno blago, ki je na prodaj vsacemu, kdor plača več, to so sužni in ne prost rod — na t é se ne ozirajmo!

Mi stojmo, kar nas je zavestnih, ako nas je tudi malo! — Nas ne podere nobena sila in hrabro boreč se zrimo proti bižoci se sili, ki pripomore resnici in pravici do konečne zmage.

Glejte bratje! kako vihra zastava avstrijskega Slovanstva, glejte, kako se trese nasprotnik; kako pesti ostre kromplje svoje, da bi nam še v poslednjem trenutku srda svojega škodoval kar mogoče. A pogled na zastavo našo stiska mu srce z grozo in čudovito bojznijo. In kaj je vzrl na tej zastavi?

Kakor solnce sije mu nasproti in mu slepi zlobno oko mogočni rek:

„Danes meni — jutri Tebi!“

XIX. redni občni zbor političnega društva „Edinost“

dne 18. junija 1893.

(Dalje.)

Prehajam na delovanje v državnem zboru. Že koncem maja l. l. sem omenil, kako sem ustopil v Hohenwartov klub ali v klub konservativcev proti želji društva „Edinost“, izrečeni meseca aprila l. 1891., proti želji isterskih rodoljubov, zbranih tedaj na Reki in proti nasvetom prespoštovanega mojega prednika dra. Vitezića. Storil sem to, ker se mi ni posrečilo, ustanoviti hrvatsko-slovenski klub. Ustanovili smo bili le slovensko-hrvatsko zvezo, katero sem zmatral za podlago hrvatsko-slovenskemu klubu in sicer tembolj, ker se je govorilo, da Hohenwartov klub ne bo dolgo živel. Izstopil sem pa iz Hohenwartovega kluba, ker v njem ni bilo zame prostora. To sem videl najprej pri razpravi o adresi, kjer se je od strani same vlade, katero podpira Hohenwartov klub, hotelo izločiti točki o narodni jednako-pravnosti in verski vzgoji, kateri temeljita na podlagi državnih zakonov. Ko bi se pa bilo glasovalo za adresu, v kateri bi ne bilo teh dveh točk, bi bil jaz še tedaj izstopil iz kluba. A ker se to ni zgodilo, ostal sem v klubu.

Nekaj časa potem izrazil se je grof Taaffe v proračunskem odseku na način, kakor da morajo Nemci imeti prevlado čez drugo narodnost v Avstriji. V jesenskem zasedanju pa je minister za uk in bogočastje vsled č. gosp. Kluna govora razžalil slovenske poslance in ves slovenski narod, na kar je ostro reagiral č. g. posl. Šuklje. Reklo se je potem, da se bode dobila nekaka satisfakcija. Ta pa se je dobila s tem, da se je premestilo jednega upravnega uradnika iz jedne slovenske dežele v drugo, kjer sedaj tako postopa in mirkali, kakor je poprej v drugih dveh mestih, dalje sta blii povoljno rešeni dve pritožbi za slovenske ljudske šole v Koroški, katerih povoljno rešenje je bilo zamčeno v drž. temeljnih zakonih. Tedaj sem nehaj zmatrali se članom kluba konservativcev, zlasti ker se mi je reklo od strani predsedništva tega kluba, da se glede odnošajev v Istri, ki se pripoznavajo abnormalnimi, ne da pri Taaffe ničesar izposlovati.

Ko sem zapustil klub konservativcev, ostal sem in bil sem sam, podpiram pov-

sod in zmiraj od bratov Mladočehov. Storil sem to, ker sem bil in sem prepričan, da se ne sme glasovati za proračune in tudi ne podpirati dotičnike, ki nas tlačijo. Držim se načela: *dout des (dam ako daš) i: non do si non des (ne dam, ako ne daš)*. Če vlada ne da narodu, ki plača davek v krvi in denarju, tega kar mu gre, tedaj poslanci naroda ne morejo in ne smejo dovoliti takini vladi tega, kar od njih zahteva.

V tem je prišel dr. Laginja v zbornico. Postala sva gosta Mladočehov, ki so naji pri vsem in zmiraj podpirali. Ko je prišel v zbornico pričetkom maja č. g. Biankini, so se zopet ponovili dogovori za ustanovitev posebnega hrvatsko-slovenskega kluba. Na povabilo dra. Laginje zbrali smo se vsi hrvatsko-slovenski poslanci, in on je — povdarjajoč, da nas vse vežejo jednaki verski, narodni in ekonomični nazori in da smo različnih mnenj le glede na hrvatsko državno pravo, — predlagal, da se zjedimo v klub na podlagi tistih programskih točk, v kateri se slagamo in da ostanemo vsak pri svojem mnenju glede hrvatskega državnega prava. Dra. Laginja predlog so zagovarjali poslanci Biankini, Perić in dr. Gregorec, ki je rekel, da Taaffe ni več tisti, kakoršnega se je kazal prej, da je javno zvezal se z levico in da mi ne moremo nič pričakovati od njega in tudi ga ne smemo podpirati. Večina je ugovarjala temu zaradi hrvatskega drž. prava, češ, da Slovenci nimajo družega, kakor temeljne drž. zakone — vkljub temu, da je dr. Laginja izjavil, naj glede hrvatskega drž. prava ostane vsak pri svojem mnenju. Rekli so tudi, da smo vendar nekaj pridobili, posebno v Kranjski in v Dalmaciji in da taktika zahteva, — ostati v klubu konservativcev, da se prepreči zjedinenje Poljakov z levico eventualno njihova vlada. (Tu izrazil je g. poslanec Spinčić svoje mnenje o hrv. drž. pravu, katero se glede na naše tiskovne razmere ne upamo pridobiti. Op. ur.) Ako se oziramo okoli sebe, zapazimo, kaj se z nami hoče, vidimo, da se nas hoče potlačiti, da nam gre za življenje. Tukaj, kjer se mi smatramo na svojih tleh, pojó nasprotniki na ves glas, da ne smemo drugače govoriti, kakor le italijanski . . . non si parla che italian. Madjari in Hrvatski in Slavoniji (niti ne govorimo o Slovaški) hočejo povsod usiliti svoj madjarski, mongolski jezik. Kako nameravajo Nemci z nami, pripoveduje dr. Ratkowsky, — odgojitelj tiste mladine, ki se pošilja k nam za upravne uradnike — v svoji knjižici: „Pravica in dolžnost Čeha in Slovence germanizovati“. Sam naslov te drobne knjižice nam že premnogo pove; znamenitejša je temveč, ako pomislimo, da jo je napisala službena oseba, odgojitelj političnih uradnikov, ki se k nam pošiljajo. Drugi primer imamo pri dru. Rauteru, ki v svoji knjižici: „Poslednjih 40 let zgodovine monarhije“ piše mej ostalim: „da se ima vojna moč 20 milijonov Slovanov uporabiti za interese Nemcev in Madjarov“, kar naposled vlada tudi dela. Pri takih razmerah morali bi zastaviti vso svojo moč, urediti vse svoje delovanje tako, da se zjedimo v jedno samostalno skupino z našim zakonitim vladarjem na čelu, da tako zagotovimo obstanek naroda našega. Ta ideja je živo ukoreninjena v narodu, zmiraj se je naglašala od Slovencev in Hrvatov, kjerkoli so se shajali v večjem ali manjšem številu. Napnimo vso svojo moč za nje oživotvorenje, pa nam bode Bog blagoslovil trud, ker to, za kar se ves narod neprenehoma zavzema, to naposled tudi doseže. To je potrebno; dosedanjim načinom se ne da nič ali prav malo doseči. Niti temeljni državni zakoni se ne izvršujejo, pa tudi te morejo tisti premeniti, ki so jih sklenili, narodni in vladarjevi poslanci.

Od naših dežel sta nekaj malega dosegli Kranjska in Dalmacija. V prvi si je narod nekaj priboriti moral, ker je to sko-

raj čisto slovenska dežela, ker je narod pokazal svojo zavest na taborih s peticijami in na drugačne načine in ker je odločno zahteval to, kar mu gre. V kritičnem času se mu je moralo nekaj dati, da potem zopet odneha ali da se zaseje v njem razdor, ki se slasti poslednji čas pogubonosno razširja. S tem se obrani v veljavi stari sistem, vse gre po stari poti in pospešuje nemško prevlado.

(Dalje prib.)

Politični pregled.

Notranje dežela.

V političnem pregledu zadnje številke smo že rekli, da nemški liberalci nimajo nikakega vzroka pritoževati se proti sedanjemu sistemu, ker so oni fakično gospodarji situacije. Tako je tudi. Njim na ljubo zapričela je vlada svoje delovanje za „spravo“ mej českim in nemškim narodom; spravo, koja je izražena v takozvanih dunajskih punktacijah. Tej spravi se je narod česki uprl z vso odločnostjo in strmoglavil je vso stranko staro-česko, ker se je dala speljati na led, da je pritrčila punktacijam. Razburjenje mej narodom českim je bilo tako veliko vsled teh punktacij, da je slednjič sprevidela tudi vlada, da se ne dajo izvesti postavnim potem, to je, po privoljenju deželnega zbora českega. Zlasti se je uprl narod proti namerovanemu razdeljenju sodišč, ker bi bil po tem razdeljenju narod česki izgubljen po onih okrajih, kjer je v manjšini. To je bil vzrok, da so se mladočeski poslanci se silo uprli predlogi o osnovi okrožnega sodišča v Trutnovu. Posledica temu je bila, da so morali nenadoma zaključiti dež. zbor. Nemški liberalci so začeli na to ropotati in rjoveti in vlada se jih je — prestrašila. Da pokaže liberalcem svojo dobro voljo, ukrenil je ministerski svet predložiti državnemu zboru zakonsko novelo, po kateri bi mogla vlada deliti sodnje okraje administrativnim potem, ne da bi jej bilo treba popred povprašati deželni zbor. S tem bi se seveda kršila postavna avtonomija dežel in pričakovati je viharnih razprav v državnem zboru. In vse to nemškim liberalcem na ljubo. Niso-li po takem oni gospodarji situacije? Dvomljivo je pa vendarle, ali vnaprej državni zbor omenjeno novelo, ker so se baje celo Poljaki izrekli proti njej. Tudi grof Hohenwart je baje izrekel svoje pomisleke proti takemu kršenju avtonomije.

Zgornje-Avstrijski konservativci so razjarjeni na ministra Gautscha, ker je pozval občine, da naj vnovič prosijo za olajšave glede na šolski obisk. Konservativci so proti tej naredbi, ker zahtevajo aplošne olajšave.

Gospod naučni minister je te dni tudi z neko drugo naredbo pokazal svojo ljubezen do Slovencev: ravnateljem učiteljskih v Ljubljani je imenoval strastnega Nemca in liberalnega strankarja, profesorja Linharta. Celu Dunajski „Vaterland“ se jezi radi tega imenovanja ter pravi, da se g. Gautsch sicer gotovo ne bode brigal za vihar, ki je nastal vsled tega imenovanja, „tembolj ga bode pa občutil gospod minister predsednik.“ Če bi le bilo res, ali od gospode konservativne smo čuli pač mnogo takih žuganj, a dejanj, resnih dejanj, videli smo bore malo. Pač pa smo videli opetovano, da so se nemški konservativci združili z liberalci proti onim, ki se zaresno bore proti sedanjemu sistemu. In zato se menda g. ministerski predsednik ne bode preveč vstrašil konservativnih žuganj.

V občinskem gozdu pri Ričanu (na Českem) bil je v nedeljo mladočeski tabor, kojega se je udeležilo 1500 ljudi. Ker je vladni zastopnik ustavil govornika dr. Czernohorskega, je nastal hud vihar. Czernohorsky je obljubil na to, da hoče govoriti zmerno in tako se je tabor nadaljeval. Govornik Schmidt-Beauhez je za-

trdil, da ves narod Francoski se živo zanimlje za državno pravo česko. Sprejeta resolucija zahteva od Mladočeskijh poslancev, da istotako postopajo v državnem, kakor v deželnem zboru in zahteva tudi, da se odpošlje posebna deputacija k cesarju.

V nedeljo je bil v Zagrebu socialno-demokratski delavski shod, pri katerem se je vnaprejela resolucija, obsojajoča sedanje volilno pravo in zahtevajoča tajno občne volilno pravo. K shodu je došlo tudi 1500 kmetov, kar se je opazalo posebno.

Nvanje države.

Kakor se je pričakovalo sploh, se je tudi zgodilo: pri ožjih volitvah za državni zbor Nemški dosegli so socialisti lepih vspehov. Osobito v Berlinu je vspeh socialistov sijajen: mej 6 mandati prišlo jih je 5 v roke socialistov.

Dosedaj je izvoljenih 75 konservativcev, 23 državne stranke, 52 narodnih liberalcev, 13 svobodomiselnih zvez, 24 svobodomiselnih ljudske stranke, 11 južnonemške ljudske stranke, 90 centruma, 2 bavarške kmetake zveze, 7 Welfov, 19 Poljakov, 1 Danec, 10 Alzačsnov, 17 antisemitov in 45 socialnih demokratov.

V poslanski zbornici Francoski imeli so te dni zopet viharne dneve. Govorilo se je mnogo a nekijh spisih. baje ukradenih angleškemu poslanstvu. Ti spisi so močno kompromitovali nekatere parlamentarce, češ, da so se dali podkupiti od Angležke. A pozneje so dognali, da so vsa tista pisma ponarejena.

V poslanski zbornici Italijanski vrši se razprava o preosnovi bank. Mej razpravo dne 25. junija sta se poslanci Aprile in Belgiojoso celo — stepla. Drugi poslanci so imeli vse roke polne posla, da so ju ločili. — Altri paesi, altri costumi.

Srbski kralj je podelil amnestijo vsem duhovnikom, obsojenim od metropolitanskega konzistorija; posebno smejo tisti, katerim se je odvzelo svečeniško dostojanstvo, zopet prositi za podeljenje župnij. Metropolit Mihael, kateri je veren pristaš liberalne stranke, je namreč kaznoval mnogo svečenicov radi njih političkega mišljenja.

Divaška vilenica.

V dan 2. julija t. l. ob 4. uri popoldne bode sijajno razsvetljena „Cesarjevič Rudolfova vilenica“ v Divači.

Gospodom obiskovalcem, kojih se v mnogem številu nadejamo, podajamo o naši vilenici naslednje podatke:

Vilenica, koja so zasledili dne 11. maja 1884. leta Gregor Žiberna in drugi mladeniči iz Divače, leži od Divače proti jugozahodu in je odtodi kakih 20 minut oddaljena. Sprva se je hodilo va-njo skozi naravni uhod, pozneje je pa davkarska občina napravila na svoje troške polzasto zavit uhod, po katerem se dospé v vilenico ugodno in brez vsake nevarnosti. V vilenici je občina na vse strani napravila gladke poti, ki so na opasnih mestih ograjene s trdnimi držaji.

Vilenica je dolga blizu 1500 m. in se deli na več stranskih oddelkov.

Vsi oddelki so polni najlepših kapnikov, kojim smo dali nastojna imena:

Razgrneno platno — slap pri Savioi — slike iz jutrove dežele — kapelica — razbiti zvon — dični razgled — prelaz prek Šipka — Samsonov stebler — delfin — piramidieče — muzej — tabernakelj — zagrinjala — kralj Samo — kralj Matijaž — snežni plaz — božji grob pod predorom — oder z raznimi godali — slap nad katakombami — cipresa — dvojčka — duk na palci — gaj — vice — hudournikova struga — turški šotori — kalvarija — čit Zrinjskega — drobovje — veliki oltar — ladija stolne cerkve v Milanu — šopek cvetlični — turški minare

— dvorana škrlatov — velika veža — soteska pri Termopilah — pod velikim mostovžem — strojarnica — vojaška stražnica — govorniški oder — Štefanijina loža s slavaloki — zakladnica Krezova — morskimi valovi — strmi stolpiči — raj — orglje — turško pokopališče — kraljevski prestol — biserni stebri.

Najdejo se pa poleg teh še mnogi drugi kapniki, koje vsaka glava, po lastni jej domisljiji po svoje imenuje.

Vilenica je bila leta 1887. prvič svetovano razsvetljena in od tistega časa je bila že mnogokrat obiskana od raznih društev, (leta 1889. „Ljubljanski Sokol“ v družbi z drugimi slovanskimi društvii), kakor tudi posameznih oseb in družin. Dne 31. januarja 1887. so počastili našo vilenico z Visokim pohodom rajni cesarjeveji Rudof, Filip Koburški in Bombelles; dne 13. aprila 1888. si jo je ogledala cesaričina Štefanija. Ogledali so si jo tudi nadvojvoda Rainer in mnogi drugi odlični gostje.

V knjigi, v koje se upisujejo p. n. gg. gosti, se nahajajo poleg podpisov naslednje izjave:

„Naravna čudesa v vilenici so me najprijetnejše dirnula“ — Hans Vildi, Zürich. „Rad priznavam, da prelepi kapniki te vilenice mogočno uplivajo na človeško čud“ — G. Buchmann, S. S. Lusitania — Hamburg. „Nikdo naj ne zamudi prilike, ogledati si vilenico“ — F. Kionka — Breslau.

„Čudom se čudim vsem krasotam, ki jih je narava ustvarila v tej vilenici, ne zmeno se za vse, kar se na površji dogaja“ — dr. Götzinger — St. Gallen.

„Vilenica je vzvišeno mesto, ona je prvo čudo, katero sem na potovanju iz Egipta z zanimanjem gledal“ — A. Niederleitner — Passau. „Naravna krasota, s katero se ne more nobena druga primerjati“ — E. Fehlinger-Wien. „Bila sem v Italiji in marsikaj občudovala, a priznati moram, da me je ta vilenica nad vse očarala“ — Amelie Plachky — Troppau. Mnogi obiskovalci se pa vjemajo v izjavi, da je naša vilenica sicer manjša od postojinske, a da je bogatejša na kapnikih. Z ozirom na malo ustopenino 50 kr. in gledé na to, da se čisti prebitek daruje družbi Cirilovi, se nadejamo mnogih obiskovalcev, ki bojo z mnogo udeležbo najizdatneje zavrnilo naše narodne nasprotnike, ki so se v nedeljo, 18. t. m. o prihodu kocih 500 nemških „Apinistov“, ki so šli občudovat „Škocijansko vilenico“, izjavili: „Dne 2. julija menda ne bomo videli še ene desetine današnjih izletnikov“.

Torej na noge!

Naznanja se nam, da je že več društev — mej temi tudi „Slovensko planinsko društvo“ — obljubilo udeležiti se te slavnosti. Pri narodni veselici bodo peli združeni pevci „Zestava“ in „Moj zavičaj“. Največ zabave bo seveda pri prosti veselici, pri kateri se bode skrbelo tudi za družbo sv. Cirila in Metoda.

Različne vesti.

Našim čitateljem! Drugo četrtletje bliža se svojemu koncu. S tem poteče mnogim naročnikom naročnina; pozivljamo jih, da jo ponove pravočasno.

Vzlic žalostnim skušnjam nadejamo se vender, da te naše besede ne nalete na gluha ušesa, ampak da vsi tisti, kojim velja ta poziv, store takoj svojo dolžnost.

Upravištvo „Edinosti“

Presvitli cesar in cesarica podasta se te dni v topli Gastein, kjer mislita prebiti več tednov.

Maša zadušnica za blagopokojnega cesarja Ferdinanda I. darovala se je danes ob 9. uri zjutraj v cerkvi sv. Justa.

Knezoškof Graški dr. Zwenger je še vedno nevarno bolan. Zadnja poročila javljajo celo, da mu neprestano pojemajo moči.

Poroka. Marljivi in dolgoletni član „Trž. Sokola“ gospod **Michael Vesel**

poročil se je danes z gospodično **Virginio Micheluzzi**jevo.

Prijateljski večer, kojega so priredili minolo soboto nekateri Tržaški rodoljubje v Slovanski čitalnici v čast operni pevki **Strasser-Čechovi** in opernemu pevcu **Franu Tertniku**, bil je zelo živahen in zanimiv. Zopet smo imeli priliko diviti se prekrasnemu zares umetniškemu petju; čuli smo lepe govore na čast umetnici in umetniku, v proslavo narodne ideje ter v proslavo slovensko-hrvatskega pobratimatva. Tudi družbe sv. Cirila in Metoda nismo pozabili. Zabava je bila zelo animirana, čutili smo, da smo bratje mej brati. Kaj čuda, da smo se ločili še le po polnoči!

V tujakšnjem društvu „Austria“ razkrili so v soboto doprni kip „Austria“, kojega je temu društvu podarilo vojaško znanstveno društvo. Pri slavnosti je bilo navzočih veliko dam in častnikov, tako, da so bili gospodje v „civil“ v veliki manjšini. Gospoda namestnika Rinaldinija pozdravljali so jako simpatično.

Cirilo-Methodijski dar! In zopet se bliža praznik slovanskih aposteljnov sv. Cirila in Metoda, bliža se 5. dan julija. Kakor je bilo vse življenje teh dveh svetih mož posvečeno blaginji slovanskih plemen, tako neti njiju spomin še danes mej nami iskro narodne zavesti. Imeni sv. Cirila in Metoda postali sti simbol našega preporeda, postali sti prapor, okolo katerega se zbira mej Slovenci vse, kar misli in čuti za bodočnost naroda slovenskega. Mej nami ugasne kaj rado in prehitro navdušenje bodisi za najboljšo stvar, a zanimanje za družbo, koji smo nadeli ime naših slovanskih aposteljnov, ne le ne ponehuje, ampak vekša se od dne do dne. Dokaza dovelj, da idej, koje sta tolikim navdušenjem prepovedovala sv. Ciril in Metod, ne zatre nobena sila. Praznik sv. Cirila in Metoda je za nas velik, pravi narodni praznik. Najlepše bode mo slavliti ta praznik, ako nadaljujemo blagonsno delovanje svetih blagovestnikov: delovanje za ohranitev in obrambo vere in narodnosti! To pa dosežemo le na ta način, ako vsak po svoji moči pomoremo za vzgojo mladine v našem duhu, ako žrtvujemo za ono prekoristno družbo, koja nosi ime naših blagovestnikov sv. Cirila in Metoda!

Rojaki slovenski, spomnite se praznika sv. Cirila in Metoda, žrtvujte vsak po svoji moči, da otmemo pogube našo mladino po obmejnih pokrajinah!

Shod slovanskih Sokolov v Ljubljani vršil se bode dne 8. in 9. julija. Telovalna društva so prevažen činitelj v življenju narodov. In tako so tudi v naših sololskih društvih ognjišča, na katerih plapoli pravo idejalno rodoljubje slovensko. Naša sokolska društva so posebne važnosti že zato, ker imajo nalogo vnesti srednji stan za naš narodni program. To istino občutimo zlasti mi v Trstu. Tu v Trstu je naš srednji stan mnogoštevilen in bi postal lahko središče, okolo katerega bi se zbiralo vse naše narodno življenje. Žal, da ni tako! To pa zato ni, ker mu nedostaje prave organizacije: razkropljen je! Mesto da je voditelj in vrhni pospeševatelj narodnega življenja, vidimo, da je nekako mrtvouden in se ne more pospeti do nikake inicijative v borbi za naš narodni obstanek. Vidiš dragi „Tržaški Sokol“, tu ti je plemenita in zares rodoljubna naloga: zbirati okoli sebe naš srednji stan in vnesti ga za naše narodne idejale, da postane jasen vzgled nižjim slojem našega življa. Iz kratka: „Sokol“ naj nam vzgaja z načaja je, kremenite slovenske značaje, v našem dosedaj še preapatičnem srednjem stanu! In ako se „Sokol“ resno poprime te naloge, čislali ga bode mo mej prvimi bojevnikii za čast in bodočnost naroda slovenskega.

Naša sokolska društva niso vršila dosedaj te plemenite naloge, vsaj v toliki meri ne, kakor bi trebalo.

Na tem pa niso toliko kriva ona sama, nego v veliko večji meri — prosimo, ne

zamerite, ker nam je dolžnost povedati resnico — naši imovitejši krogi, naša inteligencija! Saj priznamo radi, da na tem niata toliko kriva malomarnost in narodna brezbriznost našega razumnštva, ampak okolnost, da mnogi dosedaj niso pogodili v važnost našega Sokolstva kot činitelja v našem narodnem življenju. Ali da govorimo jasnejše: mnogim se vidi Sokolstvo le igrača za nedorasle 20 letne dečake. In zato odreka jo svojo podporo tam, kjer bi jo trebali krvavo: našemu Sokolstvu. Dokaza, da ne pretiravamo glede na važnost sokolskih društev, nam ne treba iskati drugod, ker ga imamo ravno pri nas v Trstu. Po svoji veliki večini je srednji stan Tržaški — kakor smo rekli — še nekako mrtve ud našega narodnega telesa, ali nekoliko zelo častnih izjem imamo vender le — in da jih imamo, je v prvi zasluga našega „Tržaškega Sokola“. Zato pa se obračamo danes do slovenske inteligencije Tržaške z iskreno prošnjo naj odslej poštevajo sokolska društva tako, kakor v resnici zaslužijo in privoščijo jim podporo, kakoršno trebajo, da bodo mogla vršiti svojo zares imenitno, gori označeno nalogo.

Zelo srečna je bila misel, sklicati vsesokolski shod v Ljubljano v ta namen, da stopijo naša sokolska društva v „Zvezo“ mej seboj. Te misli razveselili smo se zelo, ker vemo, da trdna organizacija „Sokolstva“ znači mogočen korak naprej v naši narodni organizaciji sploh. Žal, da nam dosedaj ni bilo mogoče baviti se primerno a to mislijo: drugi, vsem znani in velpomenljivi dogodki v mestu Tržaškem iz poslednjih dni zahtevali se od nas vso našo pozornost. Nadejamo se, da nam slovenska javnost oprostí to našo zamudo.

Pozdravljeni torej prisérno vrli Sokoli, Vi pionirji naše narodne ideje, ki se zberete dne 8. in 9. julija v Ljubljani! Organizujte se, ustvarite trdno podlago skupnemu, vzajemnemu, po jednem in istem cilju stremečemu delovanju! Ti pa, slovensko razumnštvo zavedi se svoje dolžnosti do Sokolstva! Kajti vedi, da gibanje sokolsko ni igrača, ampak pomisli, da kjer razpenja naše Sokolstvo svoja krila, razpenja jih v obrambo naše narodnosti.

Odbor „Slovanske čitalnice“ pozivlja svoje ude, da se udeležijo v obilnem številu otvoritve „Carjevič Rudolfove“ vilenice v Divači dne 2. julija 1892. Odhod ob 2. uri 20 minut popoldne iz postaje državne železnice (Sv. Andrej).

Izlet v Divačo! Člani „Tržaškega dopornega in bralnega društva“ kakor tudi prijatelji istega so povabljeni udeležiti se izleta v Divačo, ki bode v nedeljo dne 2. junija t. l. o priliki krasno razsvitljene vilenice cesarjeviča Rudolfa.

Dotični društveni člani, koji se hočejo tega izleta udeležiti, naj se blagovole priglasiti do nedelje 2. t. m. opoldne pri društvenem predsedniku g. Andreju Kalanu, via Caserma 6. Vlak v Divačo odpelje izletnike od državnega kolodvora pri Sv. Andreju točno ob dveh in en četr ure popoldne.

Za družbo sv. Cirila in Metoda je podaril prvo krono g. Andrejičič. — 1 krona kot preostanek računa na Proseku. — V Slovanski čitalnici pri „jour-fixu“ v čast g. opernemu pevcu Tertniku — 43 kron 10 stotink.

Gunduličeva slavnost v Dubrovniku, vršivša se v ponedeljek, izpala je veličastno: tega dne razkrili so namreč v Dubrovniku spomenik velikemu pesniku Gunduliču. Ves slovanski jug udeležil se je te velike proslave spomina velikega pesnika in rodoljuba hrvatsko-srbskega.

Slavnosti so se udeležili o. k. namestnik Dalmatinski, deželni glavar in ogromno naroda. Tudi kralj Srbski dal je položiti krasen venec na spomenik.

Gundulič se je porodil v letu 1588 in

je umrl 1638. Gunduličeva doba je najslavnejša doba starohrvatske literature, in središče jej je bil Dubrovnik. Narod hrvatsko-srbski se po vsej pravici ponaša s kulturnim velikanom Gunduličem, a izraz temu ponosu je ponosni spomenik, kojega so razkrili v ponedeljek v Dubrovniku.

In tudi mi Slovenci, ki smo po krvi, po zgodovini, po analogiji naših prizadevanj najbližji narodu srbsko-hrvatskemu, tudi mi se pridružujemo navdušenim vsklikom, razlegajočim se po vsem slovanskem jugu povodom Gunduličeve eminentno kulturne slavnosti: slava spomínu Gunduliča!

V ponedeljek zjutraj sviralo je v Dubrovniku več glaseb budnico. Ob 6 uri zjutraj došlo je v mesto nad 6000 ljudij iz okolice. Streljali so, kakor je tam navada, iz samokresov. Stopali so pod hrvatskimi trobojnicami. Ob 9. uri je bila slovesna služba božja v stolni cerkvi. Vreme je bilo krasno. Po sv. maši je gospa Neureutterjeva položila na Gunduličev spomenik krasen venec v imenu čeških umetnikov. Venec ima napis: „Prvemu hrvatskemu pesniku svobode“. Hrvatje iz Banovine, Dalmacije in Istre položili so na spomenik nad 100 vencev. V Dubrovniku je bila veličastna narodna manifestacija. Na vojaških poslopjih vihralo so črno-rumene zastave.

Na večer je bilo mesto sijajno razsvetljeno; koncert v gledališču sijajen. Došlo je do 1000 telegramov.

Jedino v Zadru dogodila se je mala neprikljka, kjer jih je napala italijanska fakinaža ter metala jajca. V Spljetu pa jih je pričakovala ogromna množica ter jih pozdravljala z vskliki: živila zjedinjena opozicija!

„Matica Slovenska“ imela je dne 7. jun. svoj občni zbor, katerega se je udeležilo nad 50 članov. Matica je imela lani dohodkov 13.968 glđ. 26 kr. Imovina društva znašala je koncem leta 56.111 glđ. 19 kr. in se je pomnožila za 391 glđ. 77½ kr. Kurat Žlogar je nasvetoval, da se ima imetje „Maticе“ naložiti izključno v narodnih zavodih. Predsednikom je bil izvoljen Fran Lavec, I. podpredsednikom dr. Fran Lampe, II. podpredsednikom Peter Grasselli.

Iz spodnje okolice se nam piše: V nedeljo 25. t. m. okolo 11. ure popoldne zibal se je ob velikem viharju na planem morju med Barkovljami in Miramarom ribiški čolnič, v katerem sta sedela oče in sin.

Vrli Barkovljanski mornarji (šest po številu) z jednim žandarjem odjadrali so v nevarnosti za lastno življenje, potapljajočim se na pomoč. In res prišli so že v zadnjem hipu, kajti čolnič se je pričel že polniti z vodo, koje so vanj motali peneci valovi.

Barkovljani so privezali čolnič za svojo ladijo, oteta ribiča pa so vzeli k sebi v ladijo. A vsled hudoga vetra in velikih valov ni bilo mogoče držati čolniča ob ladiji, zato morali so prerezati vrvi ter prepustiti prazen čolnič besnečim valovom. Se le za tem je prišel iz mesta parobrod na pomoč, ki je priveel barkovljansko ladijo („barko“) z rešenima Tržačanama vred v barkovljansko luko.

Pohvaliti je v tem obziru vrle Barkovljane, kajti to ni prvič, da so rešili komu življenje, stavljajoč pri tem v nevarnost tudi lastno življenje.

To je vredno tim več omenjati, ker so pisali Tržaški italijanski listi tako prezirno o Barkovljanih, prisojajoč rešitev parobrodu iz Trsta. No, člani ital. veslarskih klubov, še nezreli fantiči, so italijanskim listom „junaki“ — pravih naših junakov pa ti listi nečejo poznati!!!

No, resnici na ljubo konstatujemo, da je večrajšnji „Piccolo“ popravil krivico a tem, da je prinesel drugo poštenejše poročilo.

Z vrh Slavnik, 26. junija. Zadnjič hvalil sem odločnost. Da, treba nam je je. V vsacem obziru. Znana je slovenska pohlevnost. Mōra! Tlačí nas! Pogublja nas.

Proč i njo! Bodimo zavedni in — pono-
sni! Kar nam gre, za to prosimo — ne,
to zahtevamo! Zavržimo polovičarstvo,
oportunističnost, kompromis, hinavstvo! Vse
je gnjilo. Zdrava je odkritosrčna odločnost.
In koristna!

Koristna? Počasi, dragi moj, rekel bi
oportunist. Ravno narobe. Kvarna je! Kaj,
kvarna? Motiš se, zaslepljen si. Tu sem
gori pridi. Z jasne višine opazuj. Tu te ne
moti nič. Niti kak vspeh trenutka. Pa, evo,
tudi tak vspeh. Vidiš lepo polje tam doli.
Upanja je. Letina obeta dobro. Pa je ne
bi bilo, da se ne seje. Neumestna opazka,
praviš. Umestna je! Kako bi bili sejali
brez semena? Pridelali ga niso lani. Kdo
je dal seme? Država, dežela. Istina. Njiju
dolžnost je, pomagati. A kdo ga je izpo-
sloval? Odločnost naših poslancev. Bilo je
že potrebe, velike. Pomoči pa ne, navzlic
oportunističnosti.

Glej, tam se ravna klanec na dr-
žavni cesti. Lepo delo. Stane denar. Po-
trebni ljudje služijo. Kdo plača? Država.
Dolžnost ima. Zakaj pa je toliko časa od-
lašala? Zakaj? Odločne poslance imamo,
pa gre. Ob priliki obširneje. — A z buki.

Veselic na čast sv. Cirila in Metoda
na slov. štirikrednici pri sv. Jakobu, bode
v torek 4 jul. ob 6. uri pop. se sledečim vpo-
redom: 1. Slavnostni govor. 2. „Slovenska
apostelja“, poje zbor otroškega vrta. 3.
„Čegavo je okó le to?“, Jelisava Kreševic
I. razred. 4. „Zjutraj“, poje II. razred. 5.
„Junak“, deklamuje Ivan Cetin, otr. vrt. 6.
„Oj ta vojaški boben“, poje IV. razred. 7.
„Lipa“, deklamuje Perenič Marija, II.
raz. 8. „So ptičice zbrane“ (dolenjska na-
rodna), poje III. raz. 9. „Vojaška“, dekla-
muje Batagelj. I. Nabergoj, III. raz. 10.
„Pozdravljam domovino te“, poje III. raz. 11.
„Domovini“, deklamuje Ciuk Vekoslava
IV. raz. 12. „Lepa naša domovina“, poje
IV. raz. 13. „Potovanje na Cirilov grob“,
igra v dveh dejanjih. Igrajo: M. Dobrila,
J. Durnik, A. Andrejič, J. Princ, M.
Gombač. Ciuk Vekoslava in Gorjup Katica,
vai učenci IV. razreda. 14. Cesarska. 15.
Otrokom se dá malinova in sladkega
kruha. V sredo dne 5. julija bode šolska
maša v farni cerkvi ob 8. uri zjutraj.

Voditeljstvo.

Izpred sodišča. V ponedeljek se je
moral pred tukajšnjim porotnim sodiščem
neki 69letni Josip Kovačič zagovarjati radi
budodstva sleparije. Obdolžen je bil, da
je od neke Roze Kavčič izvalil na slepar-
ski način več svote denarja in da je po-
narejal menjice. Ker so se pa porotniki
izrekli: 7 za krivdo, 5 pa proti, spoznalo
ga je sodišče nekrivim.

Poročilo o razpravi proti onim štirim
Svetoivancem, ki so nasilno oskrnili neko
dekle, — poročali smo v zadnjem „Novi-
čarju“ — dodati nam je še, da so bili ob-
sojeni: Karol Suzzi na 8 let, Ivan Zoch
in Fran Merschnik na 6 let in Odinal na
5 let. Odinal je takoj prijavil pritožbo nič-
nosti. Omenjati treba še, da so prvi trije
toženci izjavili tikom pred razglasenjem
razsodbe, da se Odinal ni udeležil zločina.

Včeraj je pričela glavna razprava
proti tistemu nemškemu mašinistu Steinkeu,
ki je na neki ladiji pri Sv. Soboti zaprl
4 delavce v kotel, da so trpeli grozne muke
in sta dva izmed njiju celo umrla na opek-
linah. Danes se nadaljuje razprava.

Poskusa samomora. V nedeljo zvečer
hotel se je težak Jakob Bergamas obesiti
na železni ograji v takozvani „Corte Ba-
nelli“ v ulici Barriera Vecchia. Mimoidoči
pa so preprečili to njegovo nakano. — V
ponedeljek o poludne pa je došla neka
elegantno oblečena deklica v kopelj v
ulici Via Giulia. Postrežniki, začuvši v ka-
bini sumljivo ječanje, hiteli so gledat kaj
da je. Prišedši v kabino videli so kako
deklico lomijo krči. Prihitele zdravnik dr.
Rusca je konstatoval, da se je zastrupila.
— Preveli so jo v bolnico.

Angleška vojna ladija „Victoria“ po-
topila se je te dni. Utonilo je 430 pomor-
ščakov, 280 so jih rešili.

Književnost.

„Slovanski Svet“ št. 12 ima vsebino:
Zavisnost zunanje in notranje politike.
(Iz delegacij). — V spomin J. Kollárju,
apostolu slovenske vzajemnosti. — 25letje
Spb. Slavjanskega blagotvornega Ob-
ščestva. (Dalje). — Proslava 400letnice
Obodske tiskarne. — Pipa tobaka. (Ko-
nec). (V originalu in ruskem prevodu). —
Iz poezij M. J. Lermontova. (Pesem Angelj
v ruskem originalu in prevodu v kirilici
in latinici). — Hrvat Slovencu. (Pesem).
Iskra. (Pesem). — Nekom vitezu. (Pesem).
— Spomen. (Pesem). — Onim
(Pesem). — Iz Krčevinskih potočnic. (Eleg-
gija). — Ples in plesovna glasba. (Dalje).
— Dopisi. — Ruske drobtinice. — Oglad
po slovanskem svetu. — Književnost. —
Književni oglasi.

**Izvestja muzejskega društva za Kranj-
sko.** Urejuje Anton Koblar. Letnik III. Se-
šitek 3. V Ljubljani 1893. Izdaja in zalaga
„Muzejsko društvo za Kranjsko“. Tiskala Ig.
pl. Kleinmayr in Fed. Bamberg. Člani „Mu-
zejskega društva“, ki plačajo 3 gld. na leto,
dobó „Izvestja“ in „Mittheilungen“ brezplačno;
letniku samih „Izvestij“ je cena 2 gld. —
Vsebina 3. sešitka: 1. A. Koblar: Boji na
Krajinah in zmaga pri Sisku pred 300 leti.
2. A. K.: Škofa Tavčar in Hren o bitvi pri
Sisku. 3. J. Scheinigg: Slovenska osebna
imena v starih listinah. (Dalje). 5. S. Robič:
Kranjski mahovi. (Dalje). 6. Mali zapiski.

Knjižica družbe sv. Cirila in Metoda.
Na svetlo daje in zalaga družba. IX. zvezek.
„Ljubzen domovine“. Povest za
mladino. V Ljubljani. Tiskala tiskarna I.
Blaznikovih dedičev. 1893. Stranij 76. Cena
vezanemu izvodu 25 kr., 100 vezanih izvodov
vkup stoji 20 gld.

Grof Janko Drašković. U spomen pre-
nosa njegovih kostiju u otačbinu 15. lipnja
1893. Izdalo hrvatsko sveučilišno literarno
društvo „Zastava“. — Knjižica podaje na 31
stranicah po Smičiklasovem delu životopis
velikega in plemenitega Hrvata, da bi prodrla
zavest o njegovih vrlinah vedno bolj v mno-
žice preprostega naroda.

**Associazione Provinciale di Soccorso
della Croce Rossa per Trieste e l'Istria.** —
Rapporto Generale della Direzione sulla ge-
stione Amministrativa nell'anno 1892 preletto
nel XIV Congresso Generale Ordinario. Trieste.
Tipografia del Lloyd austr. — Tako je na-
slov doposlani nam knjižici, v katerej poroča
ravnateljstvo te družbe o svojem humanitar-
nem delovanju pretečenega leta.

Javna zahvala.

Za god sem dobil mnogo čestitek: od
društve in od pojedincev. Prepričan sem,
da so veljave v ogromni večini mojemu
javnemu delovanju, nazorom, koje zastopam.
Zato si štejem v dolžnost, zahvaliti se naj-
iskrenejše javnim potem. Želim iz vsega
srca vaem in vsakemu vso mogoče dobro;
posebno pa želim, da se uredništvo tiste
težnje, ki nas vežejo vseh mej seboj.

Volja naroda, spojena z odločnostjo in
vztrajnostjo, zmagala je vsikdar in povsodi,
in zmagala bode tudi pri nas.

Kastav - Spinčić, dne 22. junija 1893.

Vekoslav Spinčić.

Bratje Sokoli!

Oni bratje Sokoli, kateri na-
merujejo udeležiti se vseslovan-
skega sokol. shoda v Ljubljani,
javijo naj to odboru najdalje
do sobote. Na zdar!

ODBOR

„Tržaškega Sokola“.

Prodajalnica

jedilnih stvari po jako nizki ceni. Prodaja
Jožef Černe Piazza della Caserma št. 1
(uhod Via Ghega). Cl.

Gostilna „Pri lepem ogledu“

(„Gregorju“) pri sv. Alojziju (Chladino, po ulici
Farneto naprej) toči izvrstno domače črno in belo
vino ter pivo prve kakovosti, kakor tudi ima točno
knjino. Črno vino se toči po 36 in belo po 36
kr. liter. Priporočaje se sl. občinstvu za obilno
obisk, beleži udani Gregor Čehovin,
26-28 gostilničar.

Mlekarna Frana Gržine

iz St. Petra
na Notranjskem (Via Campanille v hiši Jakoba
Brunnerja št. 5 (Piazza Ponterosso). Po dvakrat
na dan frišno opresno mleko po 12 kr. liter no-
dosredno iz St. Petra, sveža (frišna) smetana.

Kavarni „Commercio“ in „Te- desco“

v ulici „Caserma“, glavni shaja-
lišči tržaških Slovencev vseh stanov.
Na razpolago časopisi v raznih slovanskih jezikih.
Dobra postrežba. — Za obilen obisk se priporoča
Anton Šorli, kavarnar. Cl.

Društvena krčma

**Rojanskega posojilnega in konsum-
nega društva, poprej Pertotova,** pri-
poroča se najtopleje slavnemu občinstvu.
Točijo se vedno izborna domača oko-
ličanska vina. Cl.

Gostilna „Alla Vittoria“

Petra Muscheka, v ulici Sargente (Via Torrente
št. 30) toči izvrstna vina in prirejuje jako okusna
jedila. Prenočišča neverjetno v ceno. Cl.

Prodajalnica i zaloga jestvin

„Rojanskega posojilnega in konsumnega društva“,
vpisane zadruge z omejenim poročivom v ulici
Belvedere št. 3., bogato založena z jedilnim blagom
razne vrste in po nizkih cenah se priporoča
kupovalcem v Trstu in iz deželo. 85-104

B. Modic in Grebenc,

na voglu Via St. Giovanni
in Via Nuova, opozarjata zasebnike, krčmarje in
d. duhovščino na svojo zalogo porcelanskega, ste-
klenega, lončenega in železnega blaga, podob in
kipov v okrašenju grobnih spomenikov. Cl.

Martin Krže,

Piazza S. Giovanni, št. 1
trgovina z mnogovrstnim
lesnim, železnim in lončenim kuhinjskim orodjem,
pletenino itd. itd. Cl.

Franca Potočnika gostilna

„Andemo de Franz“ v ulici Ireneo se priporoča
slavnemu občinstvu. Toči izborna vina in ima
dobro kuhinjo. Cl.

Anton Počkaj,

na voglu ulice Ghega
in Cecilia, toči izvrstno
domače žganje; v tabakarni svoji — ista hiša —
pa prodaja vse navadno potrebne nemško-slovenske
poštne tiskanice. Cl.

E. Šverljuga,

brivec v
dion št. 1, priporoča se slav. občinstvu za
blagohotno obiskovanje. Cl.

Pivarna Lavrenčič

via Rossotti nasproti
lekarne E. Leitenburg
priporoča svojo izborna isterska vina častitim
družinam po najnižji ceni 30 kr. liter v stanovanju
postavljen; naročila pod 28 litrov se ne sprejmejo.
— Častitim gostom se priporoča tudi izvrstno pivo
I. vrste po 24 kr. liter in izborna kuhinja ter
dobra isterska kapljica.

Gostilna „Štoka“

staroznana pod ime-
m „Fabria“, priporoča se Slovincem
v mestu in na deželi. Točijo se izborna vina,
istotako je kuhinja izvrstna. Prodaja tudi vino na
debelo, tako mešanom, kakor na deželo. Cl.

Gostilna „Alla città di Graz“

Via Gep-
pa št. 18
poleg kavarne „Universo“ priporoča se Slovincem
v mestu in na deželi. — Točijo se izvrstna
vina, in je izvrstna tudi kuhinja — Gostilna je
odprta do polnoči. Z odličnim spoštovanjem
Cl. JAKOB KUMAR

Josip Kocjančič,

Via Barriera vec-
chia št. 19,
trgovina z mešanim blagom, moko, kavo, rižem in
raznovrstnimi domačimi in vnanjimi pridelki. Cl.

Grtena bol kašelj, hreputavica, prumuklost, nazehi
zadavica, rora, zapala ustijuh itd.

mogu se u kratko vrieme izličeiti rabljenjem
NADARENH

Prendinijevih sladkišah

(PASTIGLIE PRENDINI)

31 godina sjajnega uspeha

Što jih gotovi Prendini, lučbar i lekarnar u Trstu
veoma pomažu učiteljem, propovjednikom
itd. Prebdjenih kašljnih noćih, navadne jutranje
hreputavice i grlenih zapalah nastaje kao za čudo
uzimanjem ovih sladkišah.

Opazka. Valja se paziti od varalica, koji
je ponačinjaju. Zato treba uvijek zahtjevati Prendi-
nijeve sladkiše (Pastiglie Prendini) te gledati,
da bude na omotu kutijice (škatule) moj podpis.
Svaki komad tih sladkišah ima tiskanuto na jednoj
Strani „Pastiglie“, na drugoj „Prendini“.

Ciena 30 nč. kutijici zajedno sa naputkom

Prodaju se u Prendinijevoj lekarni u Trstu
(Farmacia Prendini in Trieste) i u glavnijih
ljekarnah svijeta. 37-52

Na prodaj je

velika hiša z vrtom

št. 184 nasproti cerkve na Opčinah.

V I. nadstropju je 5 sob in jedna kuhinja.
Pri tleh pa 3 sobe, jedna dvorana, kuhi-
nja, klet in podzemeljska klet.

Hiša bi bila zelo pripravna za gostilno.

Gostilna s prenočišči „Alla Nuova Abbodanza“

Via Torrente št. 15. (poleg obokov Chiozza
najosrednja lega v Trstu.)

Prostori so odprti in preskrbljeni s svežimi
jedili do 2 ur poplunoči. Izvrstna namizna in de-
sortna vina, izborna kuhinja, Dreherjevo pivo po
nizkih cenah. Jamčim za točno in vestno postrežbo
ter se priporočam blagovoljnij naklonjenosti slav-
nege občinstva. ponižni

104=85

P. Favero.

Kôtranove sladčice

katore izdeluje lekarničar

PRENDINI v Trstu

Telefon št. 334. 37-52

Velika poraba ki je dandanes v navadi
rabiti kôtranove izdelke prepričala me je,
da sem začel sam izdelovati iz pristnega
kôtranovega izvlečka iz Norveškega
izvrstne sladčice podobne onim, ki dohajajo
iz inozemstva

Te sladčice imajo isto moč kakor kôtra-
nova voda in glavice (Kapsule), lažje se
proživajo in probavijo ter se prodajejo po
prav nizkej ceni. Da se ogno ponarejanju
na enej plati vdobljeno ime izdelovalca
Prendinija in na drugej besedo Catrame.
V Trstu se prodajejo v lekarnici Prendini
v škatlicah po 40 kr., prodajejo se tudi v
vseh večjih lekarnah v drugih deželah.

FILIJALKA

C. kr. priv. avstr. kreditnega zavoda

za trgovino in obrt v Trstu.

Novci za vplačila.

V vredn. papirjih na	V napoleonih na
4-dnevni odkaz 2 1/2%	30-dnevni odkaz 2 1/2%
8- 2 1/2%	3-mesečni 2 1/2%
30- 2 1/2%	6- 2 1/2%

Vplačovanja avstr. vrednostnim papirjem, ka-
teri se nahajajo v okrogu, pripozna se nova
obrestna tarifa na temelju odpovedi od 17.
in 21. odnosno 12. jnnja.

Okrožni oddel.

V vredn. papirjih 2%, na vsako svoto.

V napoleonih brez obresti

Nakaznice

za Dunaj, Prago, Pešto, Brno, Lvov, Tropavo, Reko
kakor za Zagreb, Arad, Bielitz, Gablonz, Gradeo,
Hermanstadt, Inomost, Celovec, Ljubljana, Lino,
Olomuc, Reichenberg, Saaz in Solnograd, —
brez troškov.

Kupnja in prodaja

vrednostij, diviz, kakor tudi vnovčenje kuponov
24-9 pri odbitku 1% provizije.

Predujmi.

Sprejemajo se vsakovrstna vplačila pod
ugodnimi pogoji.

Na jamčevne listine pogoji po dogovoru. Z
odprtjem kredita v Londonu ali Parizu, Ber-
linu ali v drugih mestih — provizija po po-
godbi.

Na vrednostni obresti po pogodbi.

Vložki v pohrano.

Sprejemajo se v pohrano vrednostni papirji, zlat
ali srebrni denar, inozemski bankovci itd. — po
pogodbi.

Naša blagajna izplačuje nakaznice narodne banke
italjanske v italijanskih frankih, ali pa po dnevnom
cursu.

Trst, 1. aprila 1893.

12-24

DROGERIJA

na debelo in drobno

G. B. ANGELI

104-98 TRST 12-12

Corso, Piazza della Legna št. 1.

Odlikovana tovarna čopičev.

Velika zaloga oljnatih barv, lastni izdelek.
Lak za kočije, z Angleškega, iz Francije
Nemčije itd. Velika zaloga finih barv, (in
tubetti) za slikarje, po ugodnih cenah. Lesk
za parkete in pode.

MINERALNE VODE

iz najbolj znanih vrelcev kakor tudi romanj-
sko žveplo za žvepljanje trt.

Alojzije Suppanz

urar, Corso štv. 39. 63-104

Prodaja in popravlja ure.

Nič več kašlja!

Balzamski petoralški prah

ozdravi vsak kašelj, plučni in bronhijalni katar.

Dobiva se v odlikovani lekarni. 51-104

PRAXMARER „Ai due Mori“ Trst, veliki trg

Poštne pošiljatve izvršujejo se neutogoma.

Tinct. capsici compos.

(PAIN-EXPELLER)

se prireja v Richterjevi lekarni v Pragi

(v zalogi odlikovane lekarni

Praxmarer v Trstu, P. Grande)

obče poznano bolečino ublažujoče

draganje, dobiva se po večini

lekarn v steklenicah po gld. 1.20.

70 in 40 kr. Pri kupovanju treba

biti previdnim in je vsprejeti le

take steklenice kot pristne, ki so

previdene z „sidrom“ kot varstveno znamko.

Osrednja razpošiljalnica:

Richter's Apotheke z. Goldenen Löwen,

Prag. 43-13